

LIBRIS

We know
books

**ÎN LUMEA
POVEȘTIILOR LUI
ANDERSEN**

după o traducere de **Al. Iacobescu și
Natalia Negru**

CUPRINS

GÂNDACUL POTCOVIT.....	5
CINCIÎNTR-OPĂSTAIE.....	19
CE POVESTEȘTE O RAZĂ DE SOARE.....	25
POVEȘTEA UNUI BAN DE ARGINT.....	29
LADAZBURĂTOARE.....	37
O FAMILIE FERICITĂ.....	49
GRÂUL NEGRU.....	57
POVEȘTEA PITULICEI.....	61
BERZELE.....	81
POVEȘTEA FIRULUI DE IN.....	91
PĂSTORIȚAȘICOȘARUL.....	99
RĂTUȘCA CEA URĂTĂ.....	109
POVEȘTILE LUI PRICHINDUȘ.....	129
COARNELE CERBULUI.....	149
ȘOARECELE ȘI CĂMILA.....	153
IONICĂ HAPLEA.....	157
VÂNZĂTOAREADECHIBRITURI.....	165
TREBUIE O ALEGERE.....	171
FLUTURELE.....	179
GONAȘII.....	185
OMULDEZĂPADĂ.....	191
PUȘCULIȚA.....	199
CEI DOI COCOȘI.....	203

CLOPOTUL CEL VECHI DE LA BISERICĂ.....	209
NOROCUL ÎNTR-O CREANGĂ.....	217
VECINII.....	221
PENIȚA ȘI CĂLIMARA.....	239
ÎNTÂMPLĂRILE UNUI SCAL.....	243
PERECHEA ÎNDRĂGOSTITĂ.....	251
ORICINE ȘI ORICE, LA LOCUL CUVENIT.....	257
FLĂCĂRILE JUCĂUȘE ÎN ORAȘ.....	269
PRINȚESA ȘI BOBUL DE MAZĂRE.....	285

GÂNDACUL POTCOVIT

Calul cel mai drag al împăratului trebuia să fie dus la potcovit și potcoavele n-aveau să fie de fier, ci din aurul cel mai curat. Asta din pricină că era un dobitoc cum rar se mai întâlnește; picioarele îi erau subțiri și sprintene, avea niște ochi cumiști și plini de înțelepciune, iar coama bogată îi atârna până aproape de pământ.

Își purtase stăpânul prin ploaia de gloanțe și prin nori de praf de pușcă; ascultase fără să se înspăimânte, țiuiturile prelungi ale obuzelor și, în clipele când vrăjmașul era gata cât pe-aci să-l facă prizonier pe împărat, el făcuse o săritură într-o parte într-un chip cu totul neobișnuit, apoi o rupsese la fugă, întrecând în goană cail dușmanilor și scăpându-și astfel stăpânul de la pieire. Pentru aceasta era vrednic să poarte potcoave de aur.

LEBES | We know books

Dar, în acest timp, un gândac, care se afla prin apropiere, să înfățișă cu mare grabă și spuse:

— Drept este să li se dea întâi rândul celor ce merită, iar după aceea celor mărunți și neputincioși. Așa e obiceiul pe lumea aceasta.

Și, după ce calul fu potcovit, gândacul nu șovăi să-și întindă piciorușele firave.

— Ce vrei?, întrebă potcovarul.

— Vreau potcoave de aur, răspuse gândacul.

— Cura așa?, strigă râzând meșterul. Nu cumva ți-ai ieșit din minți?

— Cătușiu de puțin! Vreau potcoave de aur, m-ai înțeles? Sau nu prețuiesc cât calul acesta pentru care se pierde o mulțime de vreme cu țesălatul ca să-i fie pielea lucioasă, atunci când pe mine firea m-a înzestrat cu aripi scânteietoare? De altfel, nu fac și eu parte dintre viețuitoarele grajdurilor!

— Nemernicule, tu nici nu bănuiești pentru ce calul acesta e vrednic să fie potcovit cu aur!

— Ceea ce știu, este că mie nu mi se dă cinstea cuvenită. Și, din această pricină, voi pleca din slujba împăratului și mă voi duce în lume cât voi vedea cu ochii.

— Călătorie sprâncenată!, răspuse potcovarul.

— Nu m-așteptam să primesc astfel de batjocori!, strigă gândacul.

Și, desfăcându-și aripile, își luă sborul pe fereastră

și se opri într-o grădină îmbălsămată de mireasma trandafirilor și garoafelor.

— Minunat e aici, nu-i așa?, îi spuse dintr-un ungher un alt gândac, care purta numele de Vaca-Domnului, mângâindu-și trupul cu piciorușele. Ce culori pline de strălucire au florile acestea și ce mireasmă îmbătătoare împrăstie în aer!

— Eu m-am deprins cu lucruri mult mai plăcute, răspunde gândacul nostru. Spui că locul acesta e minunat, dar eu nu văd în nicio parte o cât de mică fărâmă de bălegar.

Zicând acestea, se retrase în umbra unei tufe înalte de mixandră, deasupra căreia se lăfăia o omidă tânără.

— Ce plină de farmec e lumea!, spune într-un târziu omida. Soarele e tot atât de cald ca în ziua când m-am născut. Lumea a îmbrăcat parcă straie de sărbătoare. Dar asta nu înseamnă mare lucru. Într-o zi voi ațipi și, când mă voi trezi, voi fi un fluture drăgălaș ce-și va lua zborul în ploaia de aur a soarelui.

— Ce tot spui acolo?, strigă cu ciudă gândacul. Tu, care abia te târăști, crezi că vei ajunge fluture într-o zi și-ai să poți zbura ca mine? Acolo unde mi-am trăit o bună parte din viață, în grajdul împărațesc, nimeni nu s-a gândit vreodată, nici chiar fugarul împăratului, care poartă încălțăminte de aur, c-ar putea să aibă aripi. Să-te la o parte, arătare

spurcată! Îți voi arăta eu ce înseamnă să zbori și cât de îndemânatic trebuie să fii pentru asta!

Și, desfacându-și aripile, se roti în zbor deasupra grădinii, într-un zumzet asurzitor și greoi, așa cum făcea întotdeauna. Apoi, coborî într-o livadă și se ascunse în iarbă după ce mai cleveti câțeva vreme pe seama celorlalte viețuitoare, atât de proaste și de nesocotite. În cele din urmă, adormi liniștit.

Dar, numaidecât se stârni o mare furtună și începu să plouă cu picuri mari și deși. Gândacul, îngrozit, din pricină că fusese trezit din somn pe neașteptate, vru să-și caute adăpost în vreo gaură. Dar nu izbuti. Apele veneau acum năvalnic și începură să-l târască la vale, când pe spate, când pe burtă. Cu neputință să-și mai desfacă aripile. Asta era ceva nemaipomenit pentru mândria lui. În sfârșit, se ivi în cale-i o pietricică, de care se agăță cu îndărătnicie.

Furtuna se domoli în cele din urmă. Gândacul deschise ochii și băgă de seamă că pleoapele îi erau umede. Începu să-și scuture apa de pe gene și deodată, zări ceva alb înainte-i. Era o trâmbă de pânză pusă pe iarbă să se zvinte. Își căută adăpost într-o cută a pânzei ude. Hotărât lucru, nu se simțea mulțumit ca în bălegarul calduț din grajd, dar acum n-avea de ales. Ploaia începu din nou și ținu toată noaptea. Nu încetă decât spre ziuă. Gândacul ieși de sub trâmba de pânză, blestemând clima ținutului.

Pe întinsul aceleiași pânze se aflau și câteva broaște. Acestea, dimpotrivă, nu-și mai găseau astâmpăr de bucurie și ochii lor scânteiau de mulțumire.

— Minunată vreme!, spuse una dintre ele. Și ce plăcută răcoare! Dar unde mai pui că pânda umedă te face să te crezi într-un lac!

— Ai dreptate!, răspunse altă broască. Aș vrea să știu dacă lăstunul, în goana lui spre țărături îndepărtate, a întâlnit vreodată o climă mai bună decât cea de aici. Această umezeală e neasemuit de plăcută și drept să vă spun, parcă m-aș afla în apele lacului. Ar trebui să ne mândrim cu ținutul acesta.

— Ce-ați zice voi, întrebă deodată gândacul, dacă v-ați afla în grajdul împărătesc? Și acolo e aerul umed, dar aste un miros mult mai plăcut. Chiar dacă mi-ar fi ursit și mie să străbat în zbor văzduhurile asemenea lăstunului, cred ca nicăieri n-aș putea găsi un loc mai atrăgător. N-ați fi zărit cumva, în această grădină, o grămadă cât de mică de bălegar, sub care o viețuitoare de soi ca mine și-ar putea găsi culcușul?

Dar broaștele nu pricepură nimic din spusele lui, ori poate că înadins nu vruseseră să-i răspundă.

— Eu n-am obiceiul să întreb de două ori, reluă gândacul, după ce, de altfel, repetase de trei ori în șir aceeași întrebare.

Și, înciudat peste măsură, porni mai departe.

Pe drum dădu peste un ghiveci de flori, spart, pe care grădinarul îl aruncase, spre marea bucurie a urechelnițelor care își făcuseră cuib sub cioburile lui. În timp ce gângăniile tinere zburdau fără astâmpăr, mamele cântau și-și laudau odraslele, fiecare în felul ei.

— Dacă ai ști, spunea una, cât de bun și cuminte e fiul meu! Și cât e de drăgălaș! Am început să mă încredințez că într-o bună zi va ajunge să se adăpostească în urechea unui episcop.

— Al meu, spuse alta, abia ieri a ieșit din ou și să-l vezi cum mai sare și se ia la întrecere cu cei mai mari ca el! Câtă zburdălnicie și câtă tinerețe! N-am dreptul să mă bucur, domnule gândac?

— Ba da, aveți amândouă dreptate, răspunde gândacul, ca să nu nemulțumească pe niciuna, deoarece venind de la curtea împărătească, știa că avea datoria să nu rănească mândria nimănui.

Și pentru această bunăvoință, îl poftiră sub ciobul de ghiveci.

— Iată-ne odraslele!, strigară celelalte mame. Sunt atât de drăgălași nebunaticii aceștia! Și cum mai aleargă! E o plăcere să-i vezi jucându-se.

Puii de urechelniță începură să alerge pe lângă gândac, atingându-l în treacăt ca pe orice musafir nemaivăzut încă.

— Să-i mănânci, nu altceva!, spuneau mamele în culmea mândriei.

Dar pentru gândacul nostru o astfel de purtare era întru câtva supărătoare și nelalocul ei, așa că se grăbi să întrebe dacă nu cumva se află prin apropiere o grămadă cât de mică de bălegar.

— Prin apropiere, nu, răspuse una dintre urechelnițe. Dar ceva mai departe, în dreapta șanțului știu că găsești așa ceva. Copii mei nu cred să ajungă niciodată până acolo. Aș muri de frică să-i știu atât de departe.

— Pe mine nu mă îngrozește câtuși de puțin depărtarea, zise gândacul.

Și plecă fără să mai spună ceva. Asta nu din înfumurare, ci fiindcă așa era obiceiul la curte, și mai cu seamă la curtea franceză.

În preajma șanțului întâlni mai mulți gândaci care îi urară bun-venit.

— Aici e locuința noastră, îi spuseră ei. O ducem destul de bine. Vrei să petreci câtăva vreme sub această grămăjoară de bălegar? Pari cam obosit.

— Da, așa este, răspuse gândacul. Am obosit de atâta drum. Și-apoi, am stat în ploaie și m-a udat până la piele, ceea ce nu mi s-a întâmplat niciodată, în afară de asta m-am adăpostit sub un ghiveci de flori și pe semne că m-a tras curentul și-am răcit la aripa stângă. Acum însă, când mă găsesc printre voi, mă simt mult mai bine. E o mare fericire să fi între ai tăi, mai ales atunci când ești gândac.

— Ai locuit sub o grămadă de bălegar, sau în

gunoaiele cu ciuperci?, întrebă cel mai în vârstă dintre gândaci.

— A, nu, răspuse nou-venitul, ci într-un loc de mare importanță, chiar în grajdul împărătesc. Acolo m-am născut și am purtat întotdeauna încălțăminte de aur. Acum însă n-o mai port, deoarece stăpânul meu m-a trimis într-o misiune secretă. Să nu-mi cereți nicio lămurire în această privință. Nu pot să trădez interesele împăratului nostru.

Zicând acestea, trecu plin de semeție printre gândacii care îl priveau cu smerenie. Cineva aduse chiar vorba de căsătoria lui cu una din fetele cele mai de soi. Gândacul nostru lăsa să se înțeleagă că asta i-ar fi întrucâtva pe plac, deși du voia să se însoare cu o fată dintr-un neam de rând. Și tocmai pentru aceasta, peste noapte, socoti c-ar fi vremea să părăsească un astfel de loc.

Șanțul era plin de apă. El se cățăra pe o foaie de varză pe care vântul o legăna îndelungă vreme.

În revărsatul zorilor ajunse la țarm și, urcând povârnișul, se pomeni pe o cărare. Aici îl găsiră doi oameni, unul bătrân, celălalt tânăr. Cel din urmă îl ridică în palmă, îl suci pe o parte și pe alta și aduse vorba cu multă știință despre gândacii de bălegar, ca și despre toate celelalte gânganii.

— Alah, spuse el, zărește gândacul cel negru până și-n adâncul mocirlei. Nu spune așa în Coran?

Apoi rosti în latină numele gângăniei, arătându-i

felul de viață și obiceiurile. Bătrânul, care la rândul lui era și el un învățat, vorbi cu mai puțină înfumurare decât tânărul său prieten.

— Ce-ar fi dacă l-am lua acasă ca să-l studiem cu mai multă luare-aminte?

— Dar mai avem astfel de gănganii, și poate mult mai frumoase, răspunse celălalt.

Gândacul socoti că asta era o mare obrăznicie din partea tânărului și-i zbură numaidecât din palmă. Ajunse lângă o seră, unde simți mirosul de bălegar, care-i plăcea atât de mult. Ferestrele erau deschise și atunci intră în seră, unde găsi un maldăr de bălegar proaspăt. Scormoni în grămadă și, pregătindu-și cel mai bun culcuș, adormi curând. În vis nu văzu altceva decât calul favorit al împăratului, care se făcea că murise, lăsându-i cu legământ faimoasele potcoave de aur.

Când se trezi, ieși puțin la lumină, cu gândul să cerceteze împrejurimile. Sera era minunată. Palmieri înalți și plante nemaivăzute întocmeau un desiș verde sub care se zăreau tufe de flori, unele roșii ca focul, altele galbene ca chihlimbarul sau altele ca zăpada.

— Locurile acestea sunt destul de îmbietoare, își zise gândacul. Dar va fi și mai frumos aici atunci când toate aceste plante vor putrezi. O adevărată plăcere să te tăvălești pe scrumul lor! Aici îmi voi face culcușul... Și totuși, nu e bine să fii singur. Ia

să vedem, nu s-o fi rătăcit vreun alt gândac prin apropiere, cu care să stau de vorbă și să-i arăt cine sunt?

Începu să se plimbe de colo până colo. Dar cineva puse mâna pe el. Era copilul cel mai mic al grădinarului, care, intrând în seră cu un prieten, îl zărise și voia să se joace cu el. Îl înveli deocamdată într-un petic de hârtie, apoi îl puse în buzunar. Gândacul dădea din picioare și se zbătea în toate chipurile. Dar numaidecât simți ca un fel de lovitură care-i curmă răsuflarea pentru câteva clipe. Copiii o luară la fugă spre lacul din apropiere, găsiră un papuc vechi cu talpă de lemn, aruncat pe țărm de cine știe când, îi puseră un băț în formă de catarg și legară bietul gândac c-o sfoară de marginea punții, apoi dădură brânci corabiei în apă.

Lacul era destul de întins. Bietul gândac rămase cu încredințarea că se află pe vestitul ocean Atlantic, despre care auzise vorbindu-se în multe rânduri. Era atât de speriat, încât căzu pe spate și izbuti să se întoarcă cu mare greutate. O undă de vânt îmbrânci pantoful de lemn spre mal. Gândacul se mai liniștise. Dar nebunaticii de copii își ridicară pantalonii mai sus de glezne și, intrând în apă, aruncară din nou corăbioara spre larg, fără ca totuși s-o lase să ajungă în mijlocul lacului. Se bucurau nespuse de spaima bieteii gângăanii pe care mai mult o bănuiau decât puteau s-o vadă în jocul sprinten al apelor.